

שעת המבחן של טראמפ: לנהל מלחמה ולעצב מחדש את הברית עם אירופה

written by רותי פינס פלדמן | 19.03.2026

המערכה המתעצמת במזרח התיכון והחשש מפגיעה במעבר האנרגיה דרך מצר הורמוז מציבים מחדש את היחסים המורכבים בין ארצות הברית לאירופה. בשבועות האחרונים מתחדד פער בין דרישתו של הנשיא טראמפ שמדינות אירופה ייקחו חלק פעיל יותר בהגנה על נתיבי האנרגיה, לבין היסוס אירופי להיגרר לעימות צבאי נוסף.

במוקד הוויכוח עומדת גם הסוגיה הרגישה של התקיפה הישראלית במתקני הגז באיראן. טראמפ טען כי לא היה מודע מראש לפעולה, אמירה שנועדה ככל הנראה לצמצם את הביקורת מבית ולהבהיר כי ארצות הברית אינה פועלת אוטומטית בהתאם למהלכיה של ישראל. גם אם וושינגטון תומכת בישראל מבחינה אסטרטגית, טראמפ נדרש במקביל לאזן בין אינטרסים רחבים יותר של יציבות אזורית ושוקי האנרגיה הגלובליים.

מצר הורמוז והחשש ממשבר אנרגיה

מצר הורמוז הוא אחד מצווארי הבקבוק האסטרטגיים בעולם האנרגיה: חלק משמעותי מהנפט והגז המיוצאים מהמפרץ הפרסי עובר דרך המעבר הצר. כל פגיעה בתנועת המכליות או הסלמה צבאית באזור מובילה לעלייה חדה במחירי הדלק והאנרגיה בעולם.

עבור מדינות אירופה, המשמעות דרמטית. מאז הפלישה הרוסית לאוקראינה, מדינות האיחוד האירופי הפחיתו את תלותן באנרגיה רוסית ומבוססות במידה רבה יותר על יבוא גז ונפט מהמזרח התיכון. לכן, פגיעה בנתיב השיט במצר הורמוז פוגעת ישירות בביטחון האנרגטי שלהן.

דווקא משום כך, טראמפ מצפה שהאירופים ייקחו חלק בהגנה על נתיבי השיט. מבחינתו, אין היגיון בכך שארצות הברית תישא לבדה בנטל הצבאי כאשר אירופה היא אחת הנהנות המרכזיות מהזרמת האנרגיה דרך המצר.

טראמפ והניסיון לעצב מנהיגות גלובלית

מאז תחילת העימות, טראמפ מבקש לבסס את עצמו כמי שמנהל את הזירה הבינלאומית ומנסה לאזן בין השחקניות השונות, כולל מדינות המפרץ, אירופה, ישראל ואף סין.

לצד התמיכה האיתנה בישראל ובזכותה לפעול מול איומים ביטחוניים, הוא מדגיש כי האחריות האמריקנית רחבה יותר ² שמירה על יציבות השווקים, על נתיבי הסחר ועל ביטחון של בעלות בריתו. טראמפ דואג להדגיש כי דואג גם בעקיפין לאינטרסים הכלכליים של סין, בין היתר

באמצעות המאמץ לשמירה על מעבר בטוח של מכליות נפט וסחורות.

הטענה כי לא ידע על התקיפה הישראלית במתקני הגז באיראן משתלבת באסטרטגיה הזו. גם אם בפועל היה מודע לה, ההצהרה מאפשרת לו להרחיק את וושינגטון מהאשמות אפשריות, בעיקר מצד מדינות המפרץ ובראשן קטאר, כי ארצות הברית גוררת את העולם להסלמה במלחמה ובתגובה ² לפגיעה חסרת תקדים של איראן בהן.

בכך הוא גם מפחית ביקורת פנימית כלפיו בארצות הברית, במיוחד בקרב גורמים החוששים מעלייה נוספת במחירי הדלק. ההתנערות מאפשרת לו להציב איום מפני הסלמה נוספת מצד איראן ומראה לקטאר כי ארצות הברית מגנה עליה.

החשש האירופי והזירה הגלובלית

היסוסן של מדינות אירופה להצטרף למאמץ הצבאי אינו נובע רק משיקולים צבאיים. ביבשת קיים חשש גובר מפני הידרדרות למלחמה רחבה יותר, במיוחד על רקע המלחמה המתמשכת באוקראינה.

בשימוע בסנאט האמריקאי הזהירה ראש המודיעין הלאומי, טולסי גבארד, מפני התהוותו של ציר אסטרטגי בין רוסיה, סין, צפון קוריאה ופקיסטן ³ שילוב כוחות שעשוי לערער את מאזן הכוחות הגלובלי. מבחינת מקבלי ההחלטות בווינגטון, השאלה איננה רק המלחמה הנוכחית במזרח התיכון, אלא כיצד הסכסוך משפיע על מערך הבריתות העולמי.

מנקודת מבט אירופית, לעומת זאת, הרחבת הלחימה עלולה להוסיף חזית נוספת בזמן שהיבשת כבר מתמודדת עם איומים ביטחוניים וכלכליים.

עמדתו של טראמפ ברורה: בעלות הברית של ארצות הברית צריכות לקחת אחריות גדולה יותר על ביטחונן. כפי שדרש בעבר ממדינות נאט"ו להגדיל את תקציבי הביטחון שלהן, כך גם כעת הוא מצפה מהאירופים להשתתף בהגנה על נתיבי האנרגיה.

מבחינתו, אין מדובר בתלות אמריקאית באירופה, אלא בניסיון לגייס למאמץ המלחמתי את מדינות היבשת. ארצות הברית יכולה לפעול לבדה, אך טראמפ מעוניין שבעלות הברית יקשיבו לו ויתייצבו לצד וושינגטון כאשר האינטרסים הכלכליים שלהן עצמם עומדים על הפרק.

נקודת מפנה אפשרית בעימות והזדמנות לישראל

העימות הנוכחי עשוי להתקרב לנקודת מפנה. האפשרות של שליחת כוחות קרקעיים ותגבור משמעותי של הכוחות האמריקאיים באזור קרובה מתמיד. במקביל, טראמפ הצליח עד כה לגייס תמיכה מקצה אל קצה בתוך המפלגה הרפובליקנית למהלכים התקיפים יותר, כגון זה.

ככל שהמתיחות סביב מצר הורמוז נמשכת, הלחץ על מדינות אירופה להכריע האם להצטרף למאמץ הביטחוני גדל. עבור טראמפ, זהו גם מבחן למנהיגותו: האם יצליח לא רק לנהל את המשבר, אלא גם לעצב מחדש את חלוקת האחריות בין ארצות הברית לבין בעלות בריתה.

השלכות ההכרעה הזו עשויות להשפיע לא רק על הזירה המזרח-תיכונית, אלא גם על התמיכה מבית בטרומפ ובמהלכיו ובסופו של יום בתוצאות בחירות האמצע בנובמבר.

גם באירופה מבינים זאת, וכשהן לא מתציבות לצד ארצות הברית וטראמפ, טוב תעשה ישראל אם תיקח חלק משמעותי במאמץ להגן על מצר הורמוז. כשותפה למערכה ולמהלכים ההתקפיים באזור, ובמצב שבו חלק מבעלות הברית נמנעות מהצטרפות למאמץ, יכולה ישראל להציג את עצמה פעם נוספת כשותפה אסטרטגית שעליה ארצות הברית יכולה להישען גם במצבים שבהם אחרות מהססות לפעול.

מעבר להיבט הביטחוני, מעורבות כזו עשויה גם לתרום לייצוב נתיבי האנרגיה ולצמצום הלחץ על מחירי הדלק. ישראל, שמוכיחה לאורך המלחמה את נכסיותה האסטרטגית לארצות הברית פעם אחר פעם, עשויה בכך לחזק עוד יותר את מעמדה כבת ברית מרכזית עבור וושינגטון.

התפרסם בישראל היום, בתאריך 19 במרץ 2026.

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.